

ADRODDIAD PANEL STRATEGOL DIOGELU

2023/24

1. CYFLWYNIAD

- 1.1. Cyflwynna'r adroddiad drosolwg o waith y Panel Strategol Diogelu dros y cyfnod Ebrill 2023 hyd at Fawrth 2024 gan amlinellu'r gwaith a gyflawnwyd gan y Cyngor ei hun, a gan y Cyngor mewn partneriaeth ag eraill.

2. CYFRIFOLDEBAU AC ATEBOLRWYDD

- 2.1. Nod y Panel Strategol Diogelu yw sicrhau bod trefniadau a gweithdrefnau addas yn eu lle ar lefel gorfforaethol ar draws y Cyngor er mwyn sicrhau diogelwch plant, pobl ifanc ac oedolion. Ers 2017/18 mae'r Panel hefyd yn gyfrifol am drosolwg o faterion diogelu ehangach ar draws Gwynedd, megis Diogelwch Cymunedol.
- 2.2. Mae'r Panel yn ei dro yn atebol i Gyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol, sydd â'r atebolrwydd terfynol am faterion diogelu.
- 2.3. Cadeirydd y Panel yw Cynghorydd Menna Trenholme, Aelod Cabinet Cefnogaeth Gorfforaethol. Gwelir y Cylch Gorchwyl newydd yn **Atodiad 1**, sy'n cynnwys rhestr o aelodau cyfredol y Panel. Diweddarwyd y Cylch Gorchwyl yn ystod 2023/24.
- 2.4. Mae Grŵp Gweithredol Diogelu yn cefnogi'r Panel Strategol i weithredu ei flaenoriaethau ac i ymdrin â materion ymarferol y maes gwaith. Grŵp mewnol o swyddogion yw hwn, gyda phencampwr diogelu pob adran yn eistedd arno, a hynny er mwyn sicrhau perchnogaeth Cyngor cyfan o faterion diogelu. Gwelir Cylch Gorchwyl newydd y Grŵp Gweithredol Diogelu yn **Atodiad 2**. Diweddarwyd y Cylch Gorchwyl yn ystod 2023/24.
- 2.5. Mae rhannau o berfformiad y Cyngor yn y maes diogelu yn cael eu hasesu mewn cyfarfodydd herio perfformiad gyda'r Aelodau Cabinet perthnasol a chan archwilwyr allanol annibynnol fel rhan o'u gwaith o asesu perfformiad ehangach.

3. POLISI DIOGELU NEWYDD

- 3.1. Yn ystod 2023 fe gynhaliwyd adolygiad o Bolisi Diogelu y Cyngor, sy'n datgan sut rydym yn bwriadu cyflawni ein cyfrifoldebau statudol ar gyfer diogelu plant ac oedolion sy'n wynebu risg yn unol â Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) (2014). Gyda'r fersiwn blaenorol yn addasiad o Bolisi a grëwyd yn 2013, penderfynwyd ei bod yn amserol i baratoi polisi o'r newydd yn hytrach na diweddarau'r ddogfen yn unol â'r drefn arferol.

3.2. Bu gweithdy o dan arweiniad Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol fis Hydref 2023. Mynychodd cynrychiolaeth o swyddogion ar draws y Cyngor, gan gynnwys Pennaeth Cynorthwyol Plant Diogelu ag Ansawdd ac Uwch Reolwr Diogelu, Sicrwydd Ansawdd ac Iechyd Meddwl.

3.3. Cytunwyd ar sawl newid yn y gweithdy:

- Atega'r Polisi Diogelu diwygiedig fod gan bawb gyfrifoldeb i ddiogelu, ond noda hefyd fod cyfrifoldebau penodol ar gyfer pob Cynghorydd ac aelod o staff, yn ogystal â manylu ar sut y dylai diogelu gael ei adlewyrchu mewn trefniadau contractio a chomisiynu.
- Amlygwyd y disgwyliadau i staff Cyngor Gwynedd a Chynghorwyr i weithredu yn ôl yr egwyddorion a nodir yn y polisi bob amser, boed yn ystod oriau gwaith neu fel arall.
- Roedd aneglurder yn yr hen fersiwn rhwng diogelu ac amddiffyn, ac mae hynny wedi derbyn sylw bellach. Mae'r Polisi yn gwneud hi'n glir mai diogelu sydd o dan sylw, a bod gweithdrefnau eraill i'w dilyn wrth "amddiffyn".
- Mae'r Polisi diwygiedig yn amlygu rôl y Panel Strategol Diogelu. Penderfynwyd addasu Cylch Gorchwyl y Panel, a rhoddwyd sylw pellach i'r aelodaeth er mwyn gwneud yn siŵr fod uwch swyddogion ar draws y Cyngor yn ogystal ag arbenigwyr yn y maes diogelu Plant ac Oedolion yn cael gwahoddiad.
- Yn sgil hyn adolygwyd yr angen am Gylch Gorchwyl ar gyfer y Grŵp Gweithredol Diogelu hefyd, gan gynnwys, disgrifiad o'r rôl Personau Dynodedig Diogelu.
- Cryfhau'r trefniadau adrodd a monitro. Bydd Adroddiad Blynyddol yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet yn flynyddol. Mi fydd yr Adroddiad hwnnw hefyd yn mynd gerbron y Cyngor Llawn yn flynyddol.
- O ran Polisiâu Diogelu adrannau unigol, nodwyd bod gan y Cyngor un Polisi corfforaethol. Fodd bynnag, gall yr adran gyflwyno eu polisi penodol eu hunain os bernir bod angen hynny.

3.4. Ar [20 Chwefror 2024](#), fe cymeradwyodd y Cabinet y Polisi diwygiedig, ac fe'i gyflwynwyd i'r Cyngor yn mis [Mawrth 2024](#), ac felly mae'r newidiadau uchod bellach wedi ei fabwysiadu. Yn ystod y 2024/25 bydd angen gwaith pellach er mwyn hyrwyddo'r Polisi diwygiedig ymysg holl staff y Cyngor.

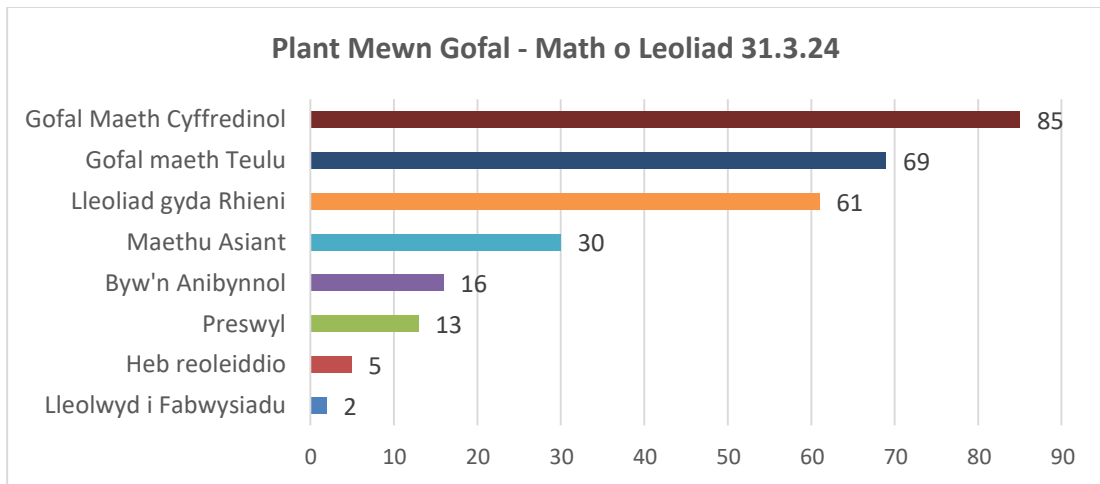
4. CYNNYDD YN ERBYN Y MATERION DIOGELU

4.1. Diogelu Plant

4.1.1. Arhosodd nifer yr atgyfeiriadau i wasanaethau plant yn weddol gyson, gyda **7,230** o gyfeiriadau yn 2023/24 o gymharu â **7,175** y llynedd. Awgrymir felly bod y cynnydd sylweddol yn y nifer o gyfeiriadau a welwyd yn ystod cyfnod COVID-

19 yn sefydlogi, ond, ddim yn dychwelyd i'r lefel cyn-bandemig o tua 5,000 o gyfeiriadau y flwyddyn.

- 4.1.2. Bu'r pwysau gwaith ar y gwasanaeth yn llethol a bu'r gweithlu yn hynod brysur yn cefnogi'n plant a'n teuluoedd. Nodir fod yr achosion a welwyd yn rhai llawer mwy dwys a chymhleth, a bwriedir gwneud fwy o waith i ddeall y tueddiadau sy'n effeithio ar y gwasanaethau plant yn ystod 2024/25.
- 4.1.3. Bu achosion hefyd yn ystod y flwyddyn o droseddu yn erbyn plant. Tra fo achosion cyfreithiol a'r llysoedd yn gwneud eu gwaith, mae'n bwysig ein bod fel gwasanaethau cymdeithasol yn dysgu'n gyson o'r digwyddiadau hyn drwy adolygiadau ac yn gwella'n gwasanaethau i sicrhau diogelwch y rhai mwyaf agored i niwed yn ein cymdeithas.
- 4.1.4. Fe welwyd cynnydd o **248%** yn y gwaith yn ymwneud â Rhan 5 yn 2023/24 o'i gymharu â 2022/23. Mae Rhan 5 yn ymwneud â phryderon diogelu am ymarferwyr a'r rhai mewn swyddi o ymddiriedaeth, ac mae'r gweithdrefnau hyn yn nodi trefniadau ar gyfer ymateb i bryderon diogelu am y rhai y mae eu gwaith, naill ai'n gyflogedig neu'n wirfoddol, yn dod â nhw i gysylltiad â phlant neu oedolion sy'n wynebu risg.
- 4.1.5. Cafodd **79%** (↓**5%**) o adolygiadau amddiffyn plant eu cynnal o fewn amserlen statudol yn ystod y flwyddyn. Roedd cyfradd yr asesiadau risg a gafodd eu cyflwyno i Gynadleddau Achos a oedd yn cael eu hystyried yn rhai a oedd yn dangos ansawdd wrth wneud penderfyniadau yn parhau yn uchel ar **99%** (↑**1%**).
- 4.1.6. Ar ddiwedd mis Mawrth roedd **281** o blant mewn gofal, yr un nifer a llynedd. Roedd **37%** o'r plant a ddaeth i ofal yn ystod y flwyddyn o dan 5 oed, gyda'r mwyafrif ohonynt wedi bod ar y Gofrestr Amddiffyn Plant fel rhan o brosesau diogelu cyn dod i ofal. Mae ceiswyr lloches yn cynrychioli **18%** o'r plant a ddaeth i ofal eleni.
- 4.1.7. O'r cyfanswm plant mewn gofal mae **65%** mewn lleoliadau maeth, **13 (5%)** mewn lleoliadau preswyl a **61 (21%)** wedi ei lleoli gyda'u rhieni. Roedd 2 blentyn mewn lleoliadau mabwysiedig ar ddiwedd y cyfnod, gyda **16** person ifanc yn byw yn annibynnol gyda chefnogaeth (**10** ohonynt yn Geiswyr Lloches).

4.1.8. Yn ystod 2023/24 defnyddiwyd trefniadau lleoliadau heb gofrestrriad (OWR) ar gyfer 5 o bobl ifanc mewn gofal.

4.1.9. Yn hanesyddol mae ein defnydd o drefniadau lleoliadau heb gofrestrriad wedi bod yn brin iawn, ac am gyfnodau byr o ychydig ddiwrnodau neu wythnosau ar y mwyaf, hyd nes byddai lleoliad a adnabuwyd ar gyfer y person ifanc yn barod. Fodd bynnag, mae'r sefyllfa yn genedlaethol erbyn hyn yn un llawer mwy difrifol, gyda'r mwyafrif, os nad pob awdurdod yn cael eu gorfodi i sicrhau fod trefniant o'r fath ar gael oherwydd diffyg lleoliadau cofrestredig ar draws y Deyrnas Unedig. Mae hyn yn arbennig wir am bobl ifanc yn eu harddegau sydd ag anghenion dwys a chymhleth neu wedi profi toriad mewn lleoliad oherwydd ymddygiad heriol.

4.1.10. Ymdrechwn i ymateb i'r her drwy ddatblygu darpariaeth breswyl ein hunain drwy'r Cynllun Cartrefi Grŵp Bychain, sy'n flaenoriaeth yng Nghynllun y Cyngor 2023-28. Prynwyd yr eiddo cyntaf ym mis Mawrth 2024, gyda'r bwriad i agor cyn diwedd y flwyddyn.

4.2. Diogelu Oedolion

4.2.1. Derbyniwyd **719** o adroddiadau Oedolion yn ystod 2023/24, sef tebyg i ffigur yn 2022/23 o **714**. Fodd bynnag, ar gyfartaledd, mae **94%** (↓**1%**) o'r ymholiadau cychwynnol a.126 o atgyfeiriadau diogelu wedi'u cwblhau o fewn y cyfnod statudol o 7 diwrnod.

4.2.2. O'r adroddiadau oedolion mewn perygl a dderbyniwyd, rheolwyd y risg mewn **100%** (↑**2%**) o'r achosion.

4.2.3. Cynhaliwyd ymweliadau cyson i fonitro cartrefi gofal y sir, gyda nifer fechan o gartrefi yn cael eu hystyried o dan y drefn 'Pryderon Cynyddol' oherwydd

rhesymau amrywiol, gan fwyaf yn cynnwys diffyg rheolaeth, problem dogfennaeth, a diffyg trosolwg. Bychan yw'r tîm Sicrwydd Ansawdd ac felly cyfyngir eu gallu i ymweld â phob gwasanaeth, yn enwedig gwasanaethau gofal cartref, ac felly mae'n rhaid blaenoriaethu'r gwaith ar sail gwybodaeth amserol a phriodol. Dibynnir ar adroddiadau penodol yn y maes hwnnw ynglŷn ag ansawdd y gofal a'i ddarpariaeth.

4.2.4. Pery pryder am y gwasanaeth DoLS (trefniadau diogelu wrth amddifadu o ryddid – Deprivation of Liberty Safeguards) yn ystod y flwyddyn gan fod rhai unigolion ar y rhestr aros am hyd at 3 mlynedd. Ar ddiwedd Mawrth 2023, roedd **350** yn aros am asesiad DoLS. Tra rhennir y math hwn o brofiad a sefyllfa gyda siroedd eraill, nid yw'n arfer da ac mae'r gwasanaeth yn gorfod blaenoriaethu unigolion yn ôl risg.

4.2.5. Derbyniwyd grant pellach gan y Senedd i gefnogi'r gwaith a bydd yr arian yn cael ei ddefnyddio i gomisiynu asiantaeth i ymgymryd â nifer o asesiadau. Cyflwynir adroddiad archwiliad mewnol ar y sefyllfa DoLS i'r Pwyllgor Craffu ym mis Mehefin 2024.

4.3. **Addysg**

4.3.1. Ers Ebrill 2023 mae'r Swyddog Arweiniol Dynodedig ar gyfer Diogelu mewn Addysg wedi mynychu **41** o ysgolion i wirio trefniadau, polisiau a gweithdrefnau diogelu. Mae pob ysgol yn derbyn ymweliad gwirio ansawdd mewn cylch dwy flynedd. Mae pob ysgol ymwelwyd â hwy yn cydymffurfio gyda threfniadau diogelu priodol, gyda'r farn yma wedi ei gadarnhau gan ymweliadau Estyn. Mewn nifer fechan o ysgolion awgrymwyd mân addasiadau er mwyn gwella trefniadau ond nid oedd yr un ysgol angen ymweliad dilynol.

4.3.2. Cynhaliwyd Arolwg Blynyddol Diogelu gan y Swyddog Arweiniol Dynodedig ar gyfer Diogelu mewn Addysg ym mis Mawrth 2024. Nodwyd fod:

- **92% (↑5%)** o'r "Prif Bersonau Diogelu" mewn ysgolion wedi derbyn hyfforddiant diogelu penodol yn ystod y ddwy flynedd diwethaf;
- **84% (↑14%)** o Lywodraethwyr Dynodedig Ysgolion Gwynedd hefyd wedi derbyn yr hyfforddiant perthnasol i'w rôl yn y ddwy flynedd diwethaf;
- **95% (↓2%)** o ysgolion Gwynedd wedi cyflwyno Hyfforddiant sylfaenol Diogelu i'r holl staff cyn diwedd Tymor y Gaeaf;
- **100% (aros yr un peth)** o ysgolion Gwynedd yn nodi eu bod yn hyderus bod holl staff yr ysgol a gwirfoddolwyr yn gwybod beth i'w wneud pe byddai plentyn yn datgelu gwybodaeth am gamdriniaeth.

- 4.3.3. Yn ystod y flwyddyn academaidd 2023/24 mae **10** sesiwn hyfforddiant lefel 2 a **9** sesiwn hyfforddiant sylfaenol wedi eu cynnig i staff ysgolion Gwynedd. Yn ogystal, mae'r swyddog Arweiniol Dynodedig wedi cynnal sesiynau hyfforddiant i Lywodraethwyr, athrawon llanw, staff blynyddoedd cynnar, tîm moderneiddio addysg a staff Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY). Erbyn hyn mae'r Arweinydd Dynodedig ar gyfer diogelu wedi cymhwyso i hyfforddi hyfforddwyr yn y maes Diogelu.
- 4.3.4. Yn dilyn ymdrech rhanbarthol i adolygu Polisi Grym rhesymol i ysgolion mae'r polisi enghreifftiol wedi ei rannu gydag ysgolion er mwyn i'r Llywodraethwyr ei fabwysiadu.
- 4.3.5. Yn sgîl newidiadau i ddull ariannu grantiau Plant Mewn Gofal gan Llywodraeth Cymru bydd yr Awdurdod yn derbyn y cyllid yn uniongyrchol erbyn hyn. Golygir felly y bydd modd i ni sicrhau bod yr arian yn cyrraedd y disgyblion yn amserol a bod modd rheoli a gwerthuso'r defnydd o'r arian.
- 4.3.6. Ar ddiwedd Mawrth 2024 yr oedd cyfanswm o **208** o blant yn derbyn eu haddysg gartref o ddewis rhieni. Y prif resymau am addysgu o gartref oedd gôr-bryder a phroblemau iechyd meddwl y rhiant a'r disgybl. Llwyddwyd i gadw cyswllt cyson gyda mwyafrif y teuluoedd yma gyda nifer fychan yn gwrthod unrhyw gyswllt (yn unol a'i hawliau).

4.4. Trais yn y Cartref

- 4.4.1. Mae cydweithrediad da rhwng y Cyngor a'r mudiadau perthnasol ac mae ymdrechion i hyrwyddo pwysigrwydd adrodd ac adnabod arwyddion o drais yn y cartref yn parhau. Yn dilyn cais wedi'i baratoi gan swyddogion o'r Adran Gefnogaeth Gorfforaethol, derbyniwyd y Cyngor achrediad 'Rhuban Gwyn' ym mis Mai 2022. Mae'r achrediad yn sicrhau fod sefydliadau yn cymryd dull strategol i roi diwedd i drais yn erbyn menywod, drwy newid diwylliant a chodi ymwybyddiaeth. Mae cydweithrediad agos rhwng Diogelwch Cymunedol a Chefnogaeth Gorfforaethol i fonitro ac adrodd ar y cynllun gweithredu.
- 4.4.2. Mae ffocws diweddar wedi bod ar rannu gwybodaeth ynglŷn â'r Llinell Gymorth 'Byw Heb Ofn' a 'Cyfraith Clare', sy'n rhoi'r hawl i bobl wybod a oes gan eu partner presennol neu gynbartner unrhyw hanes blaenorol o drais neu gamdriniaeth. Mae amryw o negeseuon wedi'i gyhoeddi yn fewnol ac yn allanol, a bu sesiynau diweddar wedi'i drefnu gyda rheolwr y llinell gymorth i esbonio'r gefnogaeth sydd ar gael i ddioddefwyr ond hefyd i staff.

- 4.4.3. Erbyn hyn mae'r e-fodiwl Trais yn y Cartref yn fandadol i holl aelodau staff. Mae'n hollbwysig fod y gweithlu yn derbyn yr hyfforddiant i sicrhau bod y Cyngor yn gwneud popeth o fewn ei allu i gefnogi unigolion ac i godi ymwybyddiaeth. Mae'r hyfforddiant 'Ask and Act' hefyd yn cael ei hyrwyddo er mwyn rhoi hyder i staff i helpu unigolion sy'n profi trais, cam-drin domestig neu drais rhywiol. Mae **55%** o staff y Cyngor (gan gynnwys staff Parhaol, Achlysurol a Chyfnod Penodol) wedi cwblhau'r hyfforddiant.
- 4.4.4. Rhaid cofio nad oes gan bob aelod staff y Cyngor fynediad rhwydd i systemau TG y Cyngor ac mae hyn yn creu rhwystr. Mae'r Adran Cefnogaeth Gorfforaethol yn edrych ar y rhaglen anwytho i geisio sicrhau fod pawb yn cwblhau'r e-fodiwlau ar ddiwrnodau cyntaf o gychwyn ei swydd.
- 4.4.5. Mae'r Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol yn cydweithio yn agos gyda'r Ymgynghorydd Rhanbarthol Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (Gogledd Cymru). Mae'r cydweithrediad yma yn holl bwysig wrth weithredu'r argymhellion yn dilyn Adolygiadau Marwolaethau Domestig (DHR). Y Bartneriaeth sydd â chyfrifoldeb o gomisiynu, cyflwyno a monitro'r cynllun gweithredu ar gyfer DHRs yn ein hardal.
- 4.4.6. Dros y flwyddyn ddiwethaf mae **1** achos DHR wedi'i gomisiynu a bellach gyda'r Swyddfa Gartref ar gyfer proses sicrwydd ansawdd. Yn dilyn cymeradwyaeth gan y Swyddfa Gartref, mae adroddiad arall wedi'i gyhoeddi ym mis Mawrth ac rydym yn y broses nawr o weithredu'r argymhellion.
- 4.4.7. Disgwylir trefn newydd gan Lywodraeth Cymru ar gyfer Adolygiadau ym mis Medi, drwy sefydlu system Adolygu Diogelu Unedig Sengl (ADUS). Bydd y broses hon yn symleiddio'r drefn bresennol drwy gyfuno'r prosesau Adolygiad Ymarfer Oedolion, Adolygiad Ymarfer Plant, Adolygiad Lladdiad Iechyd Meddwl, Adolygiad Lladdiad Domestig ac Adolygiad Lladdiad ag Arf Ymosodol presennol.

4.5. Troseddu

- 4.5.1. Bu cynnydd amlwg yn nifer y troseddau Dwyn a Thrin yng Ngwynedd a hefyd ar draws Gogledd Cymru, o gymharu â'r llynedd. Mae hyn yn cael ei yrru'n bennaf gan gynnydd mewn Troseddau Manwerthu (Lladrad o Siopa), sy'n dod o fewn y categori Dwyn a Thrin. Mae dwyn o siopau yng Ngwynedd **43.2%** yn uwch y flwyddyn hyd yma o gymharu â'r llynedd, gyda'r heddlu yn gweld cynnydd cyffredinol yng Ngogledd Cymru o dros **35%**. Mae'r argyfwng costau byw yn cael ei gydnabod yn eang fel un o'r ffactorau mwyaf yn y nifer cynyddol o

ddigwyddiadau. Mae Troseddau Manwerthu bellach yn flaenoriaeth i'r heddlu ac mae gwaith sylweddol yn cael ei wneud i fynd i'r afael â'r cynnydd a brofir.

4.5.2. Daeth y Dyletswydd Trais Difrifol i rym ym mis Ionawr 2023. Mae'r dyletswydd yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau penodedig gydweithio i baratoi a gweithredu strategaeth ar gyfer atal a lleihau trais difrifol yn yr ardal. Cyhoeddwyd y Strategaeth derfynol yn Ionawr 2024. Fel rhan o'r gwaith yma, mae'r Bartneriaeth wedi derbyn cyllid ar gyfer projectau ataliol ac ymyrraeth gynnar er mwyn lleihau trais difrifol gan blant a phobl ifanc. Mae'r Bartneriaeth yn parhau i fod yn rhan o'r Grŵp Llywio Rhanbarthol i weithredu'r Ddyletswydd.

4.6. **Caethwasiaeth Fodern a Datganiad Cyflogaeth Foesegol mewn Cadwyni Cyflenwi**

4.6.1. Mae achosion Caethwasiaeth Fodern yn yr ardal yn ymwneud yn bennaf â cham-fanteisio cyffuriau. Yn rhanbarthol, mae'r mater yma yn flaenoriaeth o fewn y Strategaeth Trais Difrifol newydd. Mae'r Heddlu yn codi ymwybyddiaeth o Gaethwasiaeth Fodern ymysg awdurdodau a busnesau ar draws y rhanbarth.

4.6.2. Yn ystod y flwyddyn, cafwyd adroddiad o buteindy "dros-dro" yn ardal Bangor yn cynnwys 3 o ferched o Rwmania, pob un ohonynt wedi dod i mewn i'r wlad trwy Iwerddon yn honni eu bod ar wyliau. Mae amheuaeth bod puteindai dros dro yn fwy cyffredin nag y mae'r ychydig adroddiadau'n ei awgrymu ac mae swyddogion wedi derbyn hyfforddiant ymwybyddiaeth ychwanegol er mwyn adnabod yr arwyddion. Mae Heddlu Gogledd Cymru hefyd yn cynnal ymweliadau rheolaidd â gwestai a safleoedd gwyliau ac yn darparu llynyddiaeth mewn clinigau a meddygfeydd iechyd rhywiol.

4.7. **Gwrthderfysgaeth**

4.7.1. Mae Cyngor Gwynedd yn cynnal Grŵp Mannau Cyhoeddus: Paroddrwydd i Amddiffyn a Diogelu, yn ogystal â bod yn aelod o'r grwpiau cyffelyb rhanbarthol. Pwrpas y Grŵp yw:

- Cydweithio gyda sefydliadau er mwyn darparu trefniadau diogelwch amddiffynnol effeithiol ac effeithlon yng Ngwynedd;
- Darparu ymdriniaeth diogelwch integredig, sy'n cyd-fynd â'r safonau a'r canllawiau cenedlaethol, i adnabod a darparu camau gweithredu cymesur er mwyn cadw cymunedau Gwynedd yn ddiogel;
- Gwella a chefnogi'r paroddrwydd i amddiffyn a diogelu mewn lleoliadau cyhoeddus hygyrch yng Ngwynedd.

4.8. Atal/Prevent

4.8.1. Mae'r Swyddfa Gartref wedi creu hyfforddiant newydd ar gyfer Atal, ac mae'r e-fodiwl yn fandadol i'r holl weithlu erbyn hyn. Yng Ngwynedd, fe ddefnyddiwyd y porth e-ddysgu er mwyn "tracio" y niferoedd sy'n cwblhau'r hyfforddiant ac mae hyn yn golygu fod modd rhoi sylw penodol i annog staff mewn rhai Adrannau neu feysydd. Mae gweddill awdurdodau Gogledd Cymru wedi adrodd bod casglu data yn rwystr iddynt gan eu bod, yn wahanol i Wynedd, yn defnyddio'r linc allanol.

4.8.2. Yn dilyn llwyddiant y tri meincnod llynedd, yn ystod 2023/24 bydd y Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol yn canolbwyntio ar:

- 1) Cynhyrchu Cynllun Hyfforddi i gynyddu'r nifer sy'n manteisio ar hyfforddiant Atal
- 2) Gweithio gyda phartneriaid rhanbarthol i ddatblygu Cynllun Cyfathrebu ac Ymgysylltu Atal
- 3) Datblygu Polisi Llogi Lleoliad ar gyfer y Cyngor a phartneriaid

4.9. Y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS)

4.9.1. Mae'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS) yn gyfrifol am brosesu gwiriadau troseddol. Pwrpas gwiriadau DBS yw cynorthwyo cyflogwyr i wneud penderfyniadau recriwtio a thrwyddedu mwy diogel, ond dim ond un rhan o arfer recriwtio yw gwiriad. Pan fydd gwiriad wedi'i brosesu gan y DBS a'i gwblhau, bydd yr ymgeisydd yn derbyn tystysgrif DBS.

4.9.2. Bu'r Grŵp Gweithredol yn ymgymryd â gwaith sylweddol i wirio, herio ac ailymweld â'r drefn gorfforaethol o ran y DBS. O ganlyniad, mae Adrannau bellach yn perchnogi mwy ar y trefniadau DBS ac mae hyn wedi trawsnewid sut mae'r Grŵp Gweithredol yn adrodd ar ei gydymffurfiaeth ar ddadleniadau adrannol.

5. ADOLYGIADAU YMARFER

5.1. Mae Cymru wedi datblygu fframwaith Adolygu Dysgu Ymarfer Plant (CPR) i wella'r diwylliant o ddysgu gwersi o achosion amddiffyn plant. Mae adolygiadau 'cryno' neu 'estynedig' yn bodoli yn dibynnu ar amgylchiadau'r plentyn dan sylw. Maent yn cael eu cynnal gan Fwrdd Rhanbarthol Diogelu Plant Gogledd Cymru gyda'r nod o ddysgu gwersi i'w rhannu er mwyn ceisio osgoi achosion o'r fath i'r dyfodol.

5.2. Mae Bwrdd Rhanbarthol Diogelu Oedolion Gogledd Cymru hefyd yn cynnal Adolygiadau Ymarfer Oedolion, sy'n unol â Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Diben yr Adolygiadau hyn yw nodi'r gwersi sydd i'w dysgu o achosion Diogelu Oedolion cymhleth neu anodd, a gweithredu newidiadau i wella gwasanaethau yn sgil y gwersi hyn.

6. GWEITHIO MEWN PARTNERIAETH

6.1. Er bod y Panel Strategol Diogelu yn canolbwyntio ar gyfrifoldebau corfforaethol yn ymwneud â materion diogelu o fewn Gwynedd, mae hefyd yn derbyn gwybodaeth ac arweiniad drwy Fyrddau Diogelu Rhanbarthol ar gyfer Diogelu Plant ac Oedolion Bregus, sy'n gweithio ar draws gogledd Cymru. Mae'r rhain yn Fyrddau Statudol gydag aelodaeth draws-asiantaethol, sydd â chyfrifoldebau penodol a chyfreithiol. Mae'r Cyngor yn aelod o'r Byrddau hyn ac yn cyfrannu at weithredu eu cynlluniau. Mae gwybodaeth bellach am waith y Byrddau i'w weld yma - <https://www.bwrdddiogelugogleddcymru.cymru/>

6.2. Mae Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Gwynedd a Môn hefyd wedi dangos bod gweithio mewn partneriaeth ar draws ffiniau siroedd yn profi'n llwyddiant. Mae gwaith y Partneriaeth mewn meysydd megis Atal/Prevent yn hanfodol os yw'r Panel am sicrhau ansawdd trefniadau diogelu yng Ngwynedd.

6.3. Mae gan nifer o sefydliadau ddyletswydd statudol i fod yn rhan o'r bartneriaeth, gan gynnwys yr Awdurdodau Lleol, yr Heddlu, gwasanaethau Prawf, y gwasanaeth Tân ac Achub a'r Bwrdd Iechyd. Mae gwybodaeth am bob agwedd ar ddiogelwch cymunedol y mae'r Cyngor yn ymwneud ag o ar ein [gwefan](#).

7. Y DYFODOL

7.1. O ran blaenoriaethau'r Panel ar gyfer y flwyddyn i ddod, bwriedir canolbwyntio ar y blaenoriaethau a ganlyn:

- Bydd angen gwaith pellach er mwyn hyrwyddo'r Polisi Diogelu diwygiedig ymysg holl staff y Cyngor.
- Sicrhau bod y Personau Dynodedig yn deall eu rôl ac yn ei gymryd o ddifri.
- Ystyried cyflwyno dashfwrdd data i adlewyrchu gwaith yn y maes diogelu.
- Yn dilyn achos llys cyhoeddus iawn ynglŷn a phennaeth ysgol uwchradd yng Ngwynedd, mae'n debygol y bydd angen Adolygiad Ymarfer Plant yn ôl canllawiau statudol dan arweiniad y Bwrdd Diogelu Plant Rhanbarthol. Bydd y Panel Strategol Diogelu yng Ngwynedd yn cadw golwg agos ar hwn ac yn ystyried y gwersi sydd i'w dysgu o'r achos.

ATODIAD

Cylch Gorchwyl Panel Strategol Diogelu Plant ac Oedolion

CYLCH GORCHWYL PANEL STRATEGOL DIOGELU PLANT AC OEDOLION

1. RHAGARWEINIAD

- 1.1. Mae diogelu plant ac oedolion yn flaenoriaeth i Gyngor Gwynedd. Er mwyn sicrhau bod gweithdrefnau diogelu addas a phriodol mewn grym, mae'r Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol yn cynnull Panel Strategol Diogelu Plant ac Oedolion, sydd yn cynrychioli Aelodau ac uwch reolwyr o holl adrannau'r Cyngor.
- 1.2. Disgwylir i'r Panel Strategol Diogelu Plant ac Oedolion arwain a chynghori ar y gofynion diogelu sydd ym mharagraffau 64-69 o Ran 8 Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant Cymru 2014.
- 1.3. Mae hefyd angen i bob asiantaeth sefydlu trefniadau mewnol ar gyfer sicrhau bod yr agenda gwrthderfysgaeth, atal radicaleiddio a materion diogelwch cymunedol yn cael y sylw priodol.
- 1.4. I bwrpas y Panel hwn, mae'r term 'diogelu' yn berthnasol i oedolion, plant a phobl ifanc ac mae'n golygu eu hatal rhag cael eu cam-drin neu eu hesgeuluso ac addysgu'r rhai o'u hamgylch i adnabod yr arwyddion a'r peryglon. Mae diogelu, a hyrwyddo lles unigolion, yn derm ehangach nag 'amddiffyn' unigolion rhag cael eu cam-drin. Mae'n ymwneud ag unigolion a gwasanaethau yn adnabod y ffactorau risg ac yn cymryd camau i atal unigolion sy'n agored i niwed rhag cael eu cam-drin. Rhan o'r gwaith diogelu a hybu lles yw amddiffyn. Mae'n cyfeirio at weithgarwch o amddiffyn plant, pobl ifanc ac oedolion sy'n dioddef neu mewn perygl o ddioddef niwed arwyddocaol o ganlyniad i gamdriniaeth neu esgeulustod.

2. CYLCH GORCHWYL Y PANEL STRATEGOL DIOGELU

- 2.1. Nod y Panel yw rhoi sicrwydd i Aelodau ac i Gyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol, fel yr uwch swyddog o fewn y Cyngor sydd â'r atebolrwydd terfynol llawn am ddiogelu plant, pobl ifanc ac oedolion, bod trefniadau a gweithdrefnau addas yn eu lle ar lefel gorfforaethol er mwyn sicrhau diogelu plant, pobl ifanc ac oedolion. Bydd y Panel yn diwallu 3 dyletswydd statudol, sef:
 - 2.1.1. dyletswydd gorfforaethol cyffredinol i ddiogelu,
 - 2.1.2. dyletswydd statudol Gwasanaethau Cymdeithasol
 - 2.1.3. a'r ddyletswydd diogelwch cymunedol.
- 2.2. Er mwyn diwallu'r dyletswyddau hyn, disgwylir i'r Panel:
 - 2.2.1. Adnabod unrhyw fylchau mewn perthynas â diogelu ar lefel gorfforaethol a chymeradwyo rhaglenni gwaith er mwyn ymateb i'r rhain. Cydweithio gyda Grŵp Gweithredol Diogelu i ymateb i unrhyw fylchau adnabuwyd.
 - 2.2.2. Adnabod gwersi i'w dysgu, ar lefel gorfforaethol, o adolygiadau achosion difrifol ac o adolygiadau perthnasol eraill a sicrhau gweithredu ar y rhain. (Adolygiad Ymarfer Oedolion, Adolygiad Ymarfer Plant ac Adolygiad Lladdiad Domestig).

- 2.2.3. Adnabod gwersi i'w dysgu o archwiliadau allanol a mewnol a sicrhau gweithredu ar y rhain.
- 2.2.4. Hysbysu aelodau arweiniol perthnasol o faterion/datblygiadau allweddol ym maes diogelu plant, pobl ifanc ac oedolion bregus.
- 2.2.5. Bod yn gyfrwng i godi ymwybyddiaeth pob aelod o staff y Cyngor a phob aelod etholedig o'u cyfrifoldebau mewn perthynas â diogelu.
- 2.2.6. Bod yn gyfrwng i sicrhau bod aelodau staff ac aelodau etholedig yn derbyn hyfforddiant addas (er enghraifft y ddau fandadol VAWDASV a Atal) yn amserol a monitro presenoldeb yn yr hyfforddiant yma.
- 2.2.7. Sicrhau cydberthynas waith rhyngadrannol a chyfathrebu effeithiol o fewn y Cyngor yn y maes diogelu.
- 2.2.8. Sicrhau bod trefniadau'r Cyngor yn cyd-fynd â'r gofyn cyfreithiol i sicrhau bod staff yn gymwys i weithio yn y swyddi a rheoleiddir.
- 2.2.9. Sicrhau trosolwg ar faterion ehangach Diogelu gan gynnwys gweithdrefnau gwrthderfysgaeth, caethwasiaeth fodern, trais yn y cartref a diogelwch cymunedol.

3. MONITRO PERFFORMIAD

- 3.1. Bydd gan y Panel Strategol Diogelu gyfrifoldeb i fonitro ac i herio perfformiad sydd yn ymwneud â'r maes Diogelu.

4. CADEIRYDDIAETH

- 4.1. Bydd y Panel yn penodi Cadeirydd ac Is-Gadeirydd pob dwy flynedd.

5. AMLDER CYFARFODYDD

- 5.1. Bydd y Panel yn cwrdd tair gwaith y flwyddyn.

6. LLYWODRAETHU AC ATEBOLRWYDD

- 6.1. Mae'r Panel Strategol Diogelu yn atebol i'r Cabinet. Bydd Adroddiad Blynyddol yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet yn flynyddol. Mi fydd yr Adroddiad hwnnw hefyd yn mynd gerbron y Cyngor Llawn yn flynyddol.
- 6.2. Mae rheolaeth busnes [h.y. llunio rhaglen waith, rhaglen cyfarfodydd, 'ysgrifenyddiaeth', pwynt cyfathrebu canolog, trefnu cyngor proffesiynol ychwanegol os bydd angen]] yn gyfrifoldeb i'r Adran Cefnogaeth Corfforaethol.

7. AELODAETH

Teitl
Aelod Cabinet Plant a Chefnogi Teuluoedd
Aelod Cabinet Oedolion Iechyd a Llesiant
Aelod Cabinet Addysg
Aelod Cabinet â chyfrifoldeb am Ddiogelwch Cymunedol
Aelod Cabinet Cefnogaeth Gorfforaethol
Prif Weithredwr
Cyfarwyddwr Corfforaethol
Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol
Pennaeth Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd
Pennaeth Addysg
Pennaeth Oedolion, Iechyd a Llesiant
Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol
Cadeirydd y Grŵp Gweithredol Diogelu
Pennaeth y Gwasanaeth Cyfreithiol
Rheolwr Partneriaeth Diogelwch Môn a Gwynedd
Uwch Reolwr Diogelu ac Ansawdd Plant a Chefnogi Teuluoedd
Uwch Reolwr Diogelu, Sicrwydd Ansawdd a Iechyd Meddwl

AIODIAD

Cylch Gorchwyl Grŵp Gweithredol Diogelu Plant ac Oedolion

1. RHAGARWEINIAD

- 1.1. Mae diogelu plant ac oedolion yn flaenoriaeth i Gyngor Gwynedd. Er mwyn sicrhau bod gweithdrefnau diogelu addas a phriodol mewn grym, mae'r Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol yn cynnull Panel Strategol Diogelu Plant ac Oedolion, sydd yn cynrychioli Aelodau ac uwch reolwyr o holl adrannau'r Cyngor.
- 1.2. Mae'r Grŵp Gweithredol Diogelu yn atebol i'r Panel Strategol Diogelu, ac yn gweithio i arweiniad y Panel hwnnw.
- 1.3. I bwrpas y Grŵp hwn, mae'r term 'diogelu' yn berthnasol i oedolion, plant a phobl ifanc ac mae'n golygu eu hatal rhag cael eu cam-drin neu eu hesgeuluso ac addysgu'r rhai o'u hamgylch i adnabod yr arwyddion a'r peryglon. Mae diogelu, a hyrwyddo lles unigolion, yn derm ehangach nag 'amddiffyn' unigolion rhag cael eu cam-drin. Mae'n ymwneud ag unigolion a gwasanaethau yn adnabod y ffactorau risg ac yn cymryd camau i atal unigolion sy'n agored i niwed rhag cael eu cam-drin. Rhan o'r gwaith diogelu a hybu lles yw amddiffyn. Mae'n cyfeirio at weithgarwch o amddiffyn plant, pobl ifanc ac oedolion sy'n dioddef neu mewn perygl o ddioddef niwed arwyddocaol o ganlyniad i gamdriniaeth neu esgeulustod.

2. CYLCH GORCHWYL Y GRŴP GWEITHREDOL DIOGELU

- 2.1. Mae'r Grŵp Gweithredol Diogelu yn gweithredu'n unol â chanllaw a gofynion y Panel Strategol Diogelu.
- 2.2. Bydd y Grŵp Gweithredol Diogelu yn monitro'r perfformiad ar draws y gwasanaethau o bersbectif diogelu plant ac oedolion. Bydd y Grŵp yn adrodd i'r Panel Strategol Diogelu ym mhob cyfarfod, gan amlinellu unrhyw bryderon neu rwystrau'n glir. Bydd y Panel yn cydweithio gyda Grŵp i ymateb i unrhyw bylchau adnabuwyd.
- 2.3. Bydd y Grŵp Gweithredol Diogelu yn sicrhau bod:
 - Dealltwriaeth glir yng ngweithle'r Cyngor, a'r rheini sy'n gweithio ar ran y Cyngor, o'r polisïau a'r canllawiau ar gyfer diogelu plant ac oedolion mewn perygl o niwed a/neu gam-drin.
 - Pob adran yn y Cyngor gyda'i gweithdrefnau diogelu ei hunain wedi'u dogfennu a'u defnyddio'n briodol, ac yn gydnaws â Pholisi Diogelu'r Cyngor.
 - Staff a gwirfoddolwyr yn derbyn gwybodaeth a hyfforddiant diogelu priodol ac amserol.
 - Recriwtio mwy diogel yn digwydd a bod y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS) yn cael ei ddefnyddio'n gyson ac yn effeithiol.
- 2.4. Bydd y Swyddogion Dynodedig Diogelu yn ymgymryd a rôl codi ymwybyddiaeth o fewn eu Hadrannau.

3. CADEIRYDDIAETH

- 3.1. Bydd y Panel yn penodi Cadeirydd ac Is-Gadeirydd pob dwy flynedd.

4. AMLDER CYFARFODYDD

4.1. Bydd y Grŵp yn cwrdd pedair gwaith y flwyddyn.

5. LLYWODRAETHU AC ATEBOLRWYDD

5.1. Mae'r Grŵp Gweithredol Diogelu yn atebol i'r Panel Strategol Diogelu.

5.2. Mae rheolaeth busnes [h.y. llunio rhaglen waith, rhaglen cyfarfodydd, 'ysgrifenyddiaeth', pwynt cyfathrebu canolog, trefnu cyngor proffesiynol ychwanegol os bydd angen]] yn gyfrifoldeb i'r Adran Cefnogaeth Corfforaethol.

6. AELODAETH

6.1. Aelodaeth y Panel Gweithredol yw Swyddogion Dynodedig ar gyfer y maes diogelu plant ac oedolion o fewn pob Adran o fewn y Cyngor.

6.2. Mae rhestr o Swyddogion Dynodedig ar gyfer pob Adran i'w weld ar hunanwasanaeth staff.